

Mladých sýčků bylo letos v Česku více než loni. Hrozbou jsou pro ně střety s auty i utopení v sudu

Praha, 1. září 2023. Ornitologové z Ústavu biologie obratlovců AV ČR a České společnosti ornitologické letos spočítali 74 mláďat sýčků obecných u 32 párů v jejich jádrové populaci severozápadních Čech. Oproti loňskému roku jde jen o mírné navýšení. Českou populaci kriticky ohrožených sov se stále nedaří výrazně navýšit a hrozí, že sýček úplně vymizí. Hlavním důvodem úbytku je intenzivní zemědělství vedoucí ke ztrátě pestrosti krajiny a k velkým lánům, kde sýček nemá kde hnízdit ani co lovit. Navíc, jen málo mláďat sýčků se dožije dospělosti kvůli tomu, že hynou v sudech, komínech, rourách a další technických pastech. Veřejnost je přitom může snadno zabezpečit a zapojit se tak do ochrany sýčků i dalších živočichů.

Celkem 59 houkajících sameček sýčka obecného zaznamenali ornitologové v severozápadních Čechách, kde žije většina české populace této kriticky ohrožené sovy. „Počet sameček obhajujících teritoria byl letos stejný jako loni. Navýšení jsme ale zaznamenali u počtu hnízdních párů a více bylo letos také mláďat - celkem 32 párů vyvedlo 74 mláďat. Loni to bylo 26 párů s 62 mláďaty. Roli pravděpodobně hrála gradace hrabošů, která ale nebyla tak významná jako v roce 2020, aby počet mláďat ovlivnila výrazně. Tenkrát měli sýčci rekordní rok s 95 mláďaty,“ vysvětluje Martin Šálek, koordinátor ochrany sýčků z Ústavu biologie obratlovců AV ČR (ÚBO AV ČR) a České společnosti ornitologické (ČSO).

Z nadbytku hrabošů v severozápadních Čechách těžily také další druhy sov, které vyhnízily v rekordních počtech. „Zaznamenali jsme celkem 26 jedinců sov pálených, 107 kalousů ušatých, 15 puštíků obecných a také 3 kalouse pustovky, kteří v Česku hnízdí pouze nepravidelně, a to když je dobrý hraboší rok,“ sděluje Šálek.

Populace sýčků v severozápadních Čechách je v Česku největší. Kromě toho tyto sovy žijí v malých počtech také v jiných regionech. „V Plzeňském kraji letos bylo 16 mláďat, v Jihomoravském kraji 12 mláďat, v Královéhradeckém kraji se sýčka pozorovat nepodařilo a v Libereckém kraji byl

zaznamenán pouze jeden samec,” říká Zuzana Holubová, terénní pracovnice programu „Zachraňme sýčka“ z ČSO.

Počet vyvedených mláďat sýčků v severozápadních Čechách byl mírně vyšší oproti posledním dvěma sezónám, ornitologové ale upozorňují, že jen malá část z nich se dožije dospělosti. „V prvních týdnech po opuštění hnízda jsou malí sýčci velmi zranitelní. Číhá na ně spousta nebezpečí a mnohá z nich jim bohužel nevědomky připravuje člověk. Letos jsme zaznamenali dva sýčky sražené na silnici, mládě zapadlé do komína, zamotané do hromady provázků či sýčka, který narazil do prosklené plochy. Takové ztráty mají velký vliv na malou sýččí populaci. Apelujeme proto na veřejnost, aby pomohla s odstraňováním technických pastí, které se v našem okolí hojně vyskytují a sovy tu zbytečně hynou. Kromě výše zmíněného jde i o sudy, roury, bazény a další,” sděluje Šálek.

Více o technických pastech a jejich zabezpečení na webu birdlife.cz/odstranujite-technicke-pasti.

Odstraňování technických pastí patří k pravidelným činnostem ochránců sýčků. „V nových i stávajících teritoriích jsme letos odstranili stovky nebezpečných pastí. Také jsme rozvezli bezpečné napáječky do lokalit s chovem koní, aby se tu sýčci netopili. Úzká spolupráce s farmáři je pro ochranu sýčků naprosto nezbytná a jsme rádi, že nám mnohdy vycházejí vstříc a mají zájem tento kriticky ohrožený druh na své farmě podporovat a mají radost z vyvedených mláďat,” říká Šálek.

Aby ornitologové podpořili sýčky, v místech jejich výskytu vyvěšují bezpečné hnízdní budky, do kterých se nedostanou kuny ani kočky, hlavní predátoři sýčků. Bývá to již téměř výhradně na farmách, kam se sýček přesunul z volné zemědělské krajiny, kde již není pro jeho hnízdění místo kvůli intenzivnímu zemědělství, tedy velkým lánům polí a absenci starých doupných stromů, kde sýček dříve hnízdil. „Většina sýčků hnízdí v námi instalovaných budkách - letos 24 párů. Zbylých 8 párů využilo k hnízdění jiných dutin a úkrytů, jako jsou staré trámy, větrací šachty a podobně. S farmáři jsme navíc domluvili také instalaci dalších budek, které budeme umisťovat na podzim,” vysvětluje Šálek.

Ochránci sýčků v letošní sezóně poprvé přistoupili i k příkrmování sýčků. „V některých lokalitách jsme zaznamenali méně potravy, takže jsme chtěli sýčky podpořit, aby měli větší šanci vyvést mláďata. Na osmi místech jsme sýčkům jednou za dva až tři dny v období hnízdění nabízeli na podložce v blízkosti budky mrtvé myši. Smyslem příkrmování je podpořit dospělé sýčky, kteří často loví až do úplného vyčerpání. A také zvýšit kondici mláďat, aby měli větší šanci dožít se dospělosti. Samozřejmě příkrmování je pouze podpůrný prostředek a zásadní je pokusit se zajistit, aby sýčci měli v krajině dostatek vhodné potravy. To je ale aktuálně nereálné kvůli tomu, že v Česku se většinou hospodaří intenzivně s velkým množstvím chemie a prostředků na ochranu rostlin. Jsme proto velmi

rádi, že spřátelení zemědělci podporují sýčky vytvářením krajinných prvků, úpravou hospodaření například pásovou sečí či umístováním berliček,” říká Holubová.

Klíčová je spolupráce se Správou a údržbou silnic. „Mnoho sýček každý rok zbytečně zahyne po střetu s autem, když loví na travnatých plochách podél silnic, které jsou často jediným vhodným prostředím kvůli příliš zarostlým a hustým polím a loukám. Se správci komunikací jsme proto dojednali, aby v blízkosti hnízdišť sýček pozdrželi sekání silničních okrajů a příkopů,” sděluje Holubová.

„Ucelená data o výskytu a hnízdní biologii sýček napříč celou republikou je možné získat jen díky spolupráci celé řady kolegů a dobrovolníků. Za jejich terénní nasazení jim patří velký dík,” zdůrazňuje Šálek.

Sýček obecný patří v Česku mezi kriticky ohrožené druhy a s počtem posledních sto párů je na pokraji vyhynutí. Dlouhodobým hlavním důvodem, proč sýček ubývá z české krajiny, je velkoplošné intenzivní zemědělství vedoucí ke ztrátě pestrosti krajiny, velkým lánům a úbytku krajinných prvků, které jsou pro sýčky i další obyvatele krajiny zcela zásadní. Z naší dříve nejpočetnější sovy čítající desítky tisíc párů je nyní sova nejohroženější, jejíž páry se počítají už jen na desítky.

I z tohoto důvodu byl pro sýčka - jako jediný ptačí druh - v roce 2020 vypsán záchranný program pod záštitou Ministerstva životního prostředí s cílem stabilizovat populaci na alespoň tisíc párů, zajistit její životaschopnost a plošné rozšíření.

Počet mláďat sýček v jádrové populaci severozápadních Čech:

- **2017: 37**
- **2018: 43**
- **2019: 66**
- **2020: 95**
- **2021: 56**
- **2022: 62**
- **2023: 74**

Počet dospělých volajících samců sýček v jádrové populaci severozápadních Čech:

- 2017: 65
- 2018: 59
- 2019: 56
- 2020: 62
- 2021: 68
- 2022: 59
- 2023: 59

Kontakt pro další informace

Martin Šálek, salek@birdlife.cz, 775 954 318

Fotografie ke stažení:

[Foto1.jpg](#) Ochránci sýčků kroužkují mláďata, aby při zpětném odchytu získali informace o dlouhověkosti, přežívání, stabilitě teritorií a rozptylu sýčků. Foto: Zuzana Holubová

[Foto2.jpg](#) Jedno ze 74 mláďat sýčků, které letos ornitologové zaznamenali v severozápadních Čechách. Foto: Zuzana Holubová

[Foto3.jpg](#) Dvě již starší mláďata sýčků vyhlízejí z budky - právě v nich hnízdí většina párů. V severozápadních Čechách to letos bylo 24 párů ze 32. Foto: Zuzana Holubová

[Foto4.jpg](#) Dospělý sýček u podložky, kde ornitologové občasné sýčkům nabízejí myši. Smyslem přikrmování je podpořit dospělé sýčky, kteří často loví až do úplného vyčerpání. Foto: fotopast

[Foto5.jpg](#) Myši pro sýčky v blízkosti jejich budky. Foto: Zuzana Holubová

[Foto6.jpg](#) Kromě sýčků ornitologové při monitoringu v severozápadních Čechách zaznamenali i další druhy sov včetně sovy pálené. I ta patří mezi kriticky ohrožené. Foto: Zuzana Holubová

[Foto7.jpg](#) Sýček z dřevěné berličky vyhlíží kořist - například hlodavce či velký hmyz Foto: Jiří Hornek

[Foto8.jpg](#) Ještě před stoletím byl sýček naší nejpočetnější sovou. Nyní je na vyhynutí. Foto: Jiří Hornek

Poznámky:

Sýček obecný (*Athene noctua*) je malá sova velikosti hrdličky. Shora je sýček hnědošedý s velkými světlými skvrnami. Charakteristická je pro něj také velká hlava se široko od sebe posazenými žlutými očima. Jeho přítomnost prozrazuje pro něj typické houkání, které se dá přepsat jako „půjd“. Vyskytuje se v (polo)otevřených biotopech, v západní a střední Evropě je to především zemědělská krajina. V České republice je vázán prakticky výhradně na hospodářské budovy, které mu poskytují místa vhodná pro hnízdění a zároveň jsou nedaleko od pastvin, kde loví potravu – drobné obratlovce a také větší bezobratlé živočichy, které loví vyhlížením z posedu. Ztráta lovišť a tím i nedostatek potravy sýčky ovlivňuje hlavně v hnízdní době, kdy musí krmit mladé. To se pak projevuje menším počtem vyvedených mláďat. Původní dutiny ve stromech už v Česku k hnízdění prakticky nevyužívá. Sýček u nás vytvořil i několik městských populací, například v Teplicích a Ústí nad Labem. Je stálý, věrný svému hnízdišti a má relativně malé domovské okrsky. Ještě na začátku 20. století býval sýček naší nejrozšířenější sovou, nyní je na pokraji vyhynutí. Za posledních 20 let se jeho počet snížil o 94 % na zhruba 100 párů. Proto byl pro sýčka obecného vyhlášen **záchranný program**. Jeho cílem je stabilizovat životaschopnou, rozmnožující se a plošně rozšířenou populaci sýčka obecného s pozitivní vývojovou perspektivou, která bude mít početnost minimálně 1 000 párů.

Další informace:

<https://www.facebook.com/OchranaSycka/>

<https://www.birdlife.cz/sycek-obecnny/>

Projekt Zachraňme sýčka je podpořen grantem z Norských fondů.

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Společně pro zelenou Evropu
Tento projekt byl podpořen grantem
z Norských fondů.

STRATEGIE AV21

Monitoring výskytu a hnízdní úspěšnosti sýčků byl také podpořen z programu Strategie AV21: Záchrana a obnova krajiny.

Ochranu sýčků v ČR podporuje i společnost Holcim, a.s.

